

Nove hrvatske norme na hrvatskom jeziku za naftnu industriju

Hrvatski zavod za norme izdao je više novih normi za područje naftne industrije. To su HRN ISO 1998-3:2013, *Naftna industrija – Nazivlje – 3. dio: Istraživanje i proizvodnja*, HRN ISO 1998-4:2013, *Naftna industrija – Nazivlje – 3. dio: Rafinerijska prerada*, HRN ISO 1998-5:2013, *Naftna industrija – Nazivlje – 5. dio: Prijevoz, skladištenje i distribucija* i HRN ISO 1998-7:2013, *Naftna industrija – Nazivlje – 7. dio: Razni nazivi*. Navedene norme prijevod su englesko-francuskih verzija izvornih međunarodnih normi, a objavljuju se kao trojezična izdanja na hrvatskome, engleskome i francuskome jeziku. Izvorni tekst normi pripremio je tehnički odbor ISO/TC 28, *Petroleum products and lubricants*, pododbor SC 1, *Terminology*. Hrvatski tekst normi pripremio je tehnički odbor HZN / TO 28, *Naftni proizvodi i maziva*, Hrvatskoga zavoda za norme. Norma HRN ISO 1998 pod zajedničkim naslovom *Naftna industrija – Nazivlje*, sastoji se od sljedećih dijelova: 1. dio: Sirovine i proizvodi 2. dio: Svojstva i ispitivanja 3. dio: Istraživanje i proizvodnja 4. dio: Rafinerijska prerada 5. dio: Prijevoz, skladištenje i distribucija 6. dio: Mjerenje 7. dio: Razni nazivi, 99. dio: Općenito i indeks. Norma HRN ISO 1998 namijenjena je onomu dijelu naftne industrije koji se bavi sirovom naftom i naftnim proizvodima, tj. svim radnjama koje se pojavljuju od proizvodnoga polja do krajnjega korisnika. Ona nije predviđena za naftnu opremu niti za bilo koje radove na terenu. Međutim, definirani su neki dijelovi opreme te neke istraživačke i proizvodne radnje.

HRN ISO 1998-3:2013, *Naftna industrija – Nazivlje – 3. dio: Istraživanje i proizvodnja (ISO 1998-3:1998)*

Ovaj dio norme HRN ISO 1998 sastoji se od popisa istovrijednih naziva na hrvatskome, engleskome i francuskome jeziku koji se upotrebljavaju u naftnoj industriji u području istraživanja i proizvodnje s odgovarajućim definicijama na svim trima jezicima. U normi HRN ISO 1998-3:2013 navode se definicije koje opisuju stabilizaciju nafte, definiraju ocjensku bušotinu, opisuju povećanje iscrpka nafte i zaštitnu cijev. Ovo prvo izdanje norme HRN ISO 1998-3 zajedno s dijelovima norma HRN ISO 1998-5, HRN ISO 1998-7 i HRN ISO 1998-99 kada oni budu objavljeni te s normama HRN ISO 1998-1:2012 i HRN ISO 1998-2:2012, HRN ISO 1998-4:2013 i HRN ISO 1998-6:2006, ukida i zamjenjuje norme HRN ISO 1998-1:1998 i HRN ISO 1998-2:1998. Svi dijelovi zajedno čine potpuno prerađenu normu s novim razredbenim sustavom za sve nazive dane u normama HRN ISO 1998-1:1998 i HRN ISO 1998-2:1998 koji su raspodijeljeni u svim dijelovima novih izdanja i uz dodavanje novih naziva.

HRN ISO 1998-4:2013, *Naftna industrija – Nazivlje – 3. dio: Rafinerijska prerada (ISO 1998-4:1998)*

Ovaj dio norme HRN ISO 1998 sastoji se od popisa istovrijednih naziva na hrvatskome, engleskome i francuskome jeziku koji se upotrebljavaju u naftnoj industriji u području prerade s odgovarajućim definicijama na svim trima jezicima. U normi HRN ISO 1998-4:2013 navode se nazivi koji se odnose na postupke, preradu

bez konverzije, preradu s konverzijom, petrokemijski proces, opremu za pomoćni pogon te razne nazive. Ovo prvo izdanje norme HRN ISO 1998-4 zajedno s dijelovima norma HRN ISO 1998-5, HRN ISO 1998-7 i HRN ISO 1998-99 kada oni budu objavljeni te s normama HRN ISO 1998-1:2012 i HRN ISO 1998-2:2012, HRN ISO 1998-3:2013 i HRN ISO 1998-6:2006, ukida i zamjenjuje norme HRN ISO 1998-1:1998 i HRN ISO 1998-2:1998. Svi dijelovi zajedno čine potpuno prerađenu normu s novim razredbenim sustavom za sve nazive dane u normama HRN ISO 1998-1:1998 i HRN ISO 1998-2:1998 koji su raspodijeljeni u svim dijelovima novih izdanja i uz dodavanje novih naziva.

HRN ISO 1998-5:2013, Naftna industrija – Nazivlje – 5. dio: Prijevoz, skladištenje i distribucija (ISO 1998-5:1998+Cor.1:1999)

Ovaj dio norme HRN ISO 1998 sastoji se od popisa istovrijednih naziva na hrvatskome, engleskome i francuskome jeziku koji se upotrebljavaju u naftnoj industriji u području prijevoza, skladištenja i distribucije, s odgovarajućim definicijama na svim trima jezicima. U normi HRN ISO 1998-5:2013 navode se nazivi koji se odnose na prijevoz, skladištenje i distribuciju. Ovo prvo izdanje norme HRN ISO 1998-5 zajedno s dijelom norme HRN ISO 1998-99 kada on bude objavljen te s normama HRN ISO 1998-1:2012 i HRN ISO 1998-2:2012, HRN ISO 1998-3:2013, HRN ISO 1998-4:2013, HRN ISO 1998-6:2006 i HRN ISO 1998-7:2013 ukida i zamjenjuje norme HRN ISO 1998-1:1998 i HRN ISO 1998-2:1998. Svi dijelovi zajedno čine potpuno prerađenu normu s novim razredbenim sustavom za sve nazive dane u normama HRN ISO 1998-1:1998 i HRN ISO 1998-2:1998 koji su raspodijeljeni u svim dijelovima novih izdanja i uz dodavanje novih naziva.

HRN ISO 1998-7:2013, Naftna industrija – Nazivlje – 7. dio: Razni nazivi (ISO 1998-7:1998)

Ovaj dio norme HRN ISO 1998 sastoji se od popisa istovrijednih naziva na hrvatskome, engleskome i francuskome jeziku koji se upotrebljavaju u naftnoj industriji, s odgovarajućim definicijama na svim trima jezicima, a koji se određeno ne tiču niti jedne od šest kategorija ostalih dijelova ove međunarodne norme. U normi HRN ISO 1998-7:2013 navode se nazivi koji se odnose na automobile, nazivi koji se odnose na maziva i razni nazivi. Ovo prvo izdanje norme HRN ISO 1998-7 zajedno s dijelom norme HRN ISO 1998-99 kada on bude objavljen te s normama HRN ISO 1998-1:2012 i HRN ISO 1998-2:2012, HRN ISO 1998-3:2013, HRN ISO 1998-4:2013, HRN ISO 1998-5:2013 i HRN ISO 1998-6:2006 ukida i zamjenjuje norme HRN ISO 1998-1:1998 i HRN ISO 1998-2:1998. Svi dijelovi zajedno čine potpuno prerađenu normu s novim razredbenim sustavom za sve nazive dane u normama HRN ISO 1998-1:1998 i HRN ISO 1998-2:1998 koji su raspodijeljeni u svim dijelovima novih izdanja i uz dodavanje novih naziva.

Izvor: Hrvatski zavod za norme (www.hzn.hr)

Novo izdanje norme za inspeksijska tijela

Međunarodna norma koja daje zahtjeve za osposobljenost različitih vrsta tijela koja provode inspekciju, ISO/IEC 17020, objavljena je u novom izdanju 1. ožujka 2012. godine. Prijelazno razdoblje u kojem inspeksijska tijela trebaju uskladiti svoj rad s novim izdanjem norme je tri godine, što znači do 1. ožujka 2015. godine. Akreditacijski certifikati prema ISO/IEC 17020 prema starom izdanju norme više neće biti važeći nakon tog razdoblja. Novo izdanje norme ISO/IEC 17020 donosi puno novosti, a od inspeksijskih tijela traže se određene izmjene u odnosu na dosadašnju praksu nastalu prema starom izdanju norme. Te izmjene, u svakom slučaju, nisu zanemarive.

Međunarodna norma ISO/IEC 17020 daje zahtjeve za osposobljenost tijela koja provode inspekciju te za nepristranost i dosljednost njihovih inspeksijskih poslova. Norma razlikuje tri vrste inspeksijskih tijela: vrste A, B i C. Inspeksijsko tijelo vrste A je inspeksijsko tijelo treće strane; inspeksijsko tijelo vrste B je inspeksijsko tijelo prve i/ili druge strane s odvojenim i prepoznatljivim dijelom organizacije koja je uključena u razvoj, proizvodnju, servis, ugradnju ili održavanje proizvoda koji su predmet inspekcije ili proizvoda dobavljača inspeksijskog servisa, a provodi inspekciju samo unutar matične organizacije; inspeksijsko tijelo vrste C je inspeksijsko tijelo prve i/ili druge strane s prepoznatljivim dijelom organizacije, ali ne nužno i odvojenim od nje, a koja je uključena u razvoj, proizvodnju, servis, ugradnju ili održavanje proizvoda koji su predmet inspekcije ili proizvoda dobavljača inspeksijskog servisa, vlastite organizacije ili druge organizacije.

Drugo izdanje ISO/IEC 17020:2012 zamjenjuje i ukida staro izdanje ISO/IEC 17020:1998 koje je tehnički revidirano. Struktura norme je u drugom izdanju u potpunosti izmijenjena. Prvo izdanje norme temeljilo se na 16 dijelova koji su u drugom izdanju poboljšani u preuređeni u 8 dijelova. Poglavlja norme ISO/IEC 17020:1998, kad se izostave prva dva (Područje primjene, definicije) su sljedeća: upravini zahtjevi; neovisnost, nepristranost i poštenje; povjerljivost; ustrojstvo i uprava; sustav kvalitete; osoblje; uređaji i oprema; metode i postupci inspekcije; rukovanje uzorcima i predmetima inspekcije; zapisi; izvještaji o inspekciji; podugovaranje; prigovori i prizivi; suradnja.

Navedena poglavlja su preuređena, te su postala dijelovima drugih poglavlja u novom izdanju norme. Novo izdanje norme sastoji se od sljedećih poglavlja: opći zahtjevi; strukturni zahtjevi; zahtjevi za resurse; procesni zahtjevi i zahtjevi za sustav upravljanja.

ISO/IEC 17020:2012	ISO/IEC 17020:1998
4. Opći zahtjevi 4.1 Nepristranost i neovisnost 4.2 Povjerljivost	4. Neovisnost, nepristranost i poštenje 5. Povjerljivost
5. Strukturni zahtjevi 5.1 Administrativni zahtjevi 5.2 Organizacija i upravljanje	3. Administrativni zahtjevi 6. Organizacija i upravljanje
6. Zahtjevi za resurse 6.1 Osoblje 6.2 Objekti i oprema 6.3 Podugovaranje	8. Osoblje 9. Objekti i oprema 14. Podugovaranje
7. Procesni zahtjevi 7.1 Metode i postupci inspekcije 7.2 Rukovanje uzorcima i predmetima inspekcije 7.3 Inspeksijski zapisi 7.4 Inspeksijski izvještaji i inspeksijski certifikati 7.5 Prigovori i žalbe 7.6 Proces pritužbi i žalbi	10. Metode i postupci inspekcije 11. Rukovanje uzorcima i predmetima inspekcije 12. Zapisi 13. Inspeksijski izvještaji i inspeksijski certifikati 15. Prigovori i žalbe
8. Zahtjevi za sustav upravljanja 8.1 Opcije 8.2 Dokumentacija sustava upravljanja 8.3 Nadzor dokumenata 8.4 Nadzor zapisa 8.5 Preispitivanje upravljanja 8.6 Unutrašnji auditi 8.7 Popravne radnje 8.8 Preventivne radnje	7. Sustav kvalitete

Neki od novih zahtjeva koje donosi izdanje norme ISO/IEC 17020:2012 su sljedeći:

- identificiranje rizika nepristranosti i minimiziranje tog rizika
- opredjeljenje uprave za nepristranost
- obveza informiranja naručitelja o podacima inspekcije koji će biti javno dostupni
- informacije o naručiteljima dobivene iz drugih izvora smatraju se povjerljivim
- dokumentiranje zahtjeva za osposobljenost osoblja

- formalno potvrđivanje i nadzor inspektora
- potvrđivanje integriteta informacija dobivenih od drugih strana
- sljedivost izvještaja i certifikata do inspektora
- sljedivost i povezanost izvještaja i certifikata
- dostupnost procesa prigovora i žalbi
- potvrđivanje da se prigovor odnosi ili ne odnosi na aktivnosti inspekcije
- odgovornost za sve odluke procesa prigovora i žalbi
- istraga i odluke u svezi sa žalbama ne smiju rezultirati diskriminirajućim aktivnostima
- zahtjevi procesa pritužbi i žalbi
- mogućnosti uspostave sustava na temeljima ISO 9001
- zahtjev za preventivne radnje.

Neki drugi zahtjevi su poboljšani i prošireni, tako da zahtijevaju od inspekcijskih tijela koja primjenjuju ovu normu punu pozornost. Na primjer, zahtjevi za preispitivanje upravljanja (upravinu ocjenu) prošireni su i preciznije definirani. Preispitivanje se mora provoditi najmanje jedanput godišnje, a to se može podijeliti u segmente koji se moraju kompletirati unutar 12-mjesečnog razdoblja. Nova norma precizno navodi koji su ulazni podaci preispitivanja upravljanja, a što mora biti uključeno u izlazne podatke. Od zahtjeva iz starog izdanja norme koji nisu prepoznati u novom izdanju norme je zahtjev za suradnjom (poglavlje 16 norme ISO/IEC 17020:1998).

Nova norma pod pojmom 'predmet inspekcije' podrazumijeva opći opis vrste proizvoda, procesa i usluga, a ne pojedinačni proizvod pojedinog proizvođača ili dobavljača. Dodatak A norme ISO/IEC 17020:2012 je normativan i daje zahtjeve za vrste inspekcijskog tijela, kako slijedi:

A.1 – daje zahtjeve za inspekcijska tijela vrste A

A.2 – daje zahtjeve za inspekcijska tijela vrste B

A.3 – daje zahtjeve za inspekcijska tijela vrste C

Novo izdanje norme zamišljeno je koristiti bez potrebe za dokumentom IAF/ILAC A4:2004, Guidance on the Application of ISO/IEC 17020.

*Izvor: Hrvatska akreditacijska agencija (www.akreditacija.hr),
Portal o kvaliteti: Svijet kvalitete (www.svijet-kvalitete.com)*